

Hiats traïdors

En català hi ha algunes combinacions de vocals en contacte que ens fan ballar el cap quan intentem parlar amb pulcritud. La més coneguda és la que afecta paraules com *gràcia* i *acció*. Fabra va escriure aviat farà cent anys que la pronunciació monosil·làbica de les dues vocals contigües és tolerable, “però en poesia convindria d’adoptar exclusivament la pronunciació disil·làbica” (*grà-ci-a* i a *ac-ci-ó*). L’Institut accepta les pronúncies amb diftong (*grà-cia* i a *ac-ció*), “encara que convé mantenir el hiat en els registres més formals i en la versificació”. A mi em sembla que la pronunciació amb diftong hauria de considerar-se pròpia del registre formal, seguint la realització més estesa en àmbits d’ús formals.

Un altre cas semblant és la pronunciació de *u* seguida d’una altra vocal: *assí-du-es*, *con-tí-nu-a*, en la versificació. Però el diftong és habitual en els grups àtons finals, “sobretot en mots que tenen més de tres síl·labes”, també en àmbits d’ús formals. ¿No haurien d’acceptar-se normativament les pronunciacions *assí-dues* i *con-tí-nua* en el registre formal?

Sabíeu que...

S’haurien de valorar els condicionants idiosincràtics de l’expressió oral. Les professores Josefina Carrera-Sabaté i Imma Creus han escrit que caldria plantejar-se si té sentit sotmetre la normativa a un patró de locució que s’allunya de la normalitat.

Tenim també paraules com *traïr* i *traïció* (o *veí* i *veïnat*). Es diuen amb hiat, sens dubte, quan la *i* ocupa la síl·laba tònica: *tra-ir*, *ve-í*. Tanmateix, no veig clar que la dièresi ens obligui a fer hiat, formalment, quan la *i* ocupa la síl·laba àtona, és a dir, quan espontàniament diem *veï-nat*. És ben cert que, a més a més, la dièresi a vegades és absent; i malgrat tot el hiat és forçat. Sentiu un conferenciant de categoria, un orador, un savi, un polític al Parlament i fixeu-vos en la manera de dir *contraïndicar* o *reintegrar*. Si no emfasitza aquests mots, si no parla especialment a poc a poc, sentireu *con-train-di-car* i *rein-te-grar*.

Hi ha, finalment, una dièresi amb intenció desambiguadora que gràficament és claríssima però que oralment no ho és tant. Sobre el paper, pot ser que algú caigui perquè uns gossos l’hagin acuitat (llegiu-hi *a-cui-tat*) mentre que una música estrident pot molestar per l’acuitat del so (potser hi hauríeu de llegir *a-cu-í-tat*). En aquest cas, a diferència del *veïnat* d’abans, podria recomanar-se el hiat per desambiguar. *

Com el Vallès no hi ha res

Hi ha una teoria sobre les publicacions que afirma que sol ser més efectiu i segur, empresarialment parlant, oferir uns continguts dedicats a un sector limitat i concret de lectors que no pas voler abraçar el màxim de compradors potencials. En el primer cas es pot arribar a fidelitzar un lector que sap on trobar les informacions que busca i que (en principi) hi són amb abundància i qualitat. En el segon, és molt probable que poca gent s’hi senti prou representada i comprar una revista per identificar-se només amb un 10 un 15 un 20 per cent del que ens ofereixen és perillós, vist des de l’òptica editorial.

Vallesos. *Gent, terra i patrimoni* no és una revista tan concreta com ho seria una sobre cotxes de la marca Ferrari, per posar un exemple, però se centra en el Vallès, en l’Occidental i en l’Oriental (d’aquí el plural de la capçalera), en la seva gent, en la seva terra, en el seu patrimoni, per tant en la seva cultura, en la seva identitat i en la seva història.

Dirigida per Vicenç Relats, *Vallesos* és una publicació semestral que presenta al públic de manera divulgativa el patrimoni vallesà en sentit ampli, a través d’articles, entrevistes (breus, tot i que sempre n’hi ha una de llarga), un conte i un dossier que fa de columna vertebral, tot gràcies a una dilatada nòmina de col·laboradors. Ha arribat al setè número amb un impuls merescut: el reconeixement com a millor revista en català. Un premi que guanya valor en ser concedit pel mateix gremi i dotat amb 6.000 euros, que sempre van bé.

El 21 de maig passat, el Convent dels Àngels de Barcelona va acollir la primera Nit de les Revistes i la Premsa en Català, creada per les associacions del sector: la de Publicacions Periòdiques en Català (APPEC), la de Premsa Comarcal (ACPC) i la de Mitjans d’Informació i Comunicació (AMIC), que inclou els digitals i publicacions gratuïtes. L’acte, conduït per l’escriptor i enigmista Màrius Serra, va ser el primer punt de trobada de més de cinc-centes publicacions que s’editen al país, entre mitjans en paper i digitals.

El jurat, integrat per una quinzena de professionals de la comunicació i representants d’institucions públiques (com

ara Carles Duarte, Albert Sáez, Francesc Marc Álvaro, Marta Alòs, Jaume Ciurana i Joan Ventura, director adjunt d’El Punt Avui, entre d’altres), va valorar la tasca que *Vallesos* fa per “oferir una informació de qualitat vinculada a la seva àrea geogràfica i a la recuperació de la memòria històrica i el patrimoni en una simbiosi de rigor en els continguts i el disseny”.

Si en els sis números precedents els temes de la carpeta central, del dossier, han tocat temes com ara *Terra de bruixes*, *La riuada del 1962* i *Colgats de neu*, aquest nou número està dedicat a *75 anys del final de la Guerra*, i són 124 pàgines amb més de trenta articles i cròniques dels fets locals més destacats ocorreguts durant la retirada republicana i l’ocupació franquista, amb valuosos testimonis personals dels patiments viscuts.

VALLESOS

Direcció: Vicenç Relats
Edita: Gent i Terra, SL
Santa Eulàlia de Ronçana
Número: 7, primavera-estiu 2014
Pàgines: 168
Preu: 8 euros

Nascuda el 2011 de la mà de la petita editorial Gent i Terra, en plena crisi econòmica i de redefinició de models de la premsa escrita, *Vallesos* té una edició de 5.000 exemplars, amb un punt de vista periodístic i un disseny atractiu, sense cenyir-se estrictament a l’actualitat, però tampoc defugint-la. Una mirada optimista guia l’horitzó d’aquesta publicació que busca emocionar el lector.

En uns temps en què sembla que tota la informació ha de passar exclusivament per la xarxa i pel format digital, *Vallesos* vol ser precisament una publicació en paper, per ser llegida a poc a poc, per ser guardada i col·leccionada, perquè les temàtiques que toca no tenen data de caducitat. També, però, és una publicació activa a la xarxa, amb un butlletí electrònic setmanal amb informacions d’actualitat sobre el patrimoni vallesà, especialment obert a les entitats culturals. Ja diuen que com el Vallès no hi ha res. *

Vicenç Relats,
director de *Vallesos*,
amb la revista a la
mà, acompanyat de
Ramon Vilageliu i
Carles Sala
JORDI PLAY